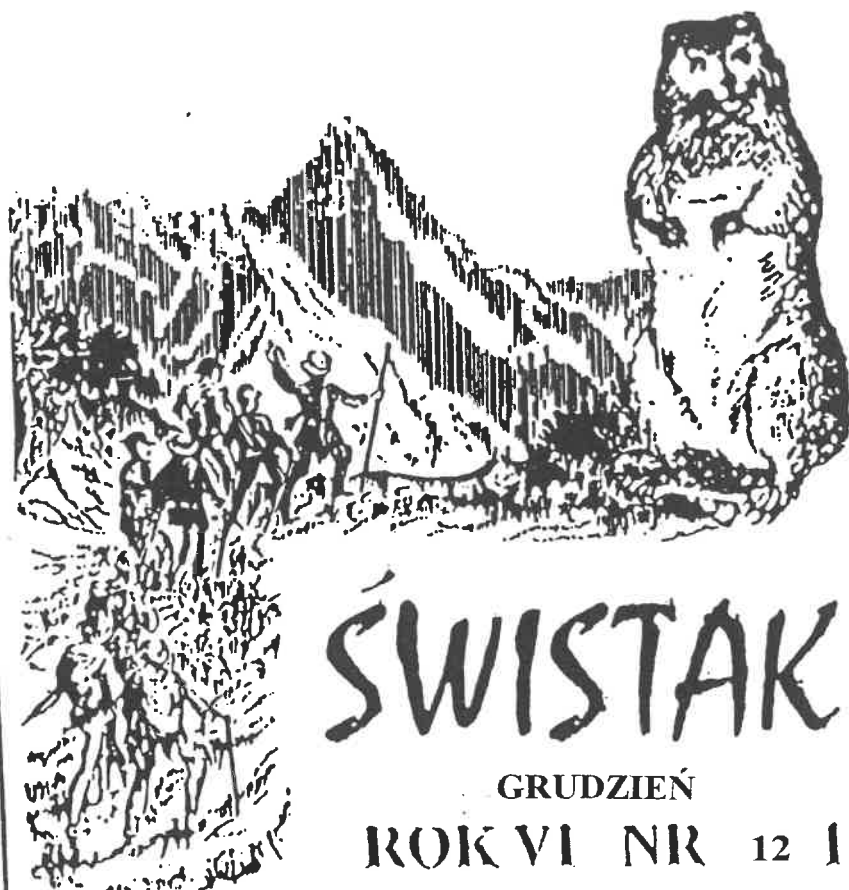

ŚWISTAK

GRUDZIEŃ

ROK VI NR 12 1996

*Wesołych
Świąt*

*Zdrowych, spokojnych
i szczęśliwych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz pomyślności
w Nowym Roku*

życzy

Zarząd Oddziału

ZAPROSZENIE

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie Oddział w Poznaniu, serdecznie zaprasza na Dzień Taternika, który corocznie odbywa się 16 grudnia.

Program Dnia Taternika

- 15⁰⁰ – Msza Św w Kościele Św. Wojciecha*
- 15⁴⁰ – Przemarsz na Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan i złożenie kwiatów pod obeliskiem poświęconym "Tym którzy nie wrócili z gór"*
- 16¹⁵ – Oplątek w salce parafialnej Kościoła Św. Wojciecha*

Prosimy o liczny udział wszystkich członków, sympatyków i miłośników gór.

U STÓP SKAŁY

Pragnąc ogarnąć, w pewien sposób zrozumieć współczesność biegniemy do utraty tchu, by jej nadążyć. W biegu prowadzimy selekcję wypadków; w tym pędzie odróżniamy zjawiska doniosłe, od nieważnych goniąc zmienną teraźniejszość, staramy się nie tracić spod stóp przeszłości, a z oczu przyszłości.

Symbolem łączenia przeszłości z przyszłością jest nasz symboliczny tatrzański głaz na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan.

Nie tracąc historii z oczu i z serca zatrzymujemy się na chwilę przed kamieniem by oddać cześć i powspominać tych, którzy zeszli ze szlaku by udać się na drogę tęczy po nieboskłonie wieczności.

Pamiętamy o nich. Słyszemy to wołanie z gór. Rozpoznajemy te głosy, pomimo, że ich nie widzimy, już od pierwszej myśli, od pierwszego słowa i wiemy jakiego serca, jakich serc jest on "dźwiękiem", a w każdym razie o jakich cechach świadczy.

Ten głaz przed którym staliśmy, przyciąga wszystkie głosy z gór. Jest wołaniem, nawoływaniem i wezwaniem do zatrzymania. Takiego zatrzymania na chwilę, na spojrzenie w siebie, a także na dostrzeżenie czegoś więcej: piękna, harmonii, ciszy, ducha gór, ducha przyrody. To dostrzeżenie również samego budulca, granitu, tej misternej skały, gdzie doskonałość konstrukcji natury miesza się z grzmotem milczenia wędrującego meandrami strumieni po kaskadach tęsknoty i pragnień. Woda ciszy, pokoju ophukując skałę, oczyszczając ją, nadając jej blasku słońca przybliża ją człowiekowi. Wszystkie szmery, szумы układają się dziwnie w melodię, która staje się krzykiem z gór. Te głosy odnajdujemy w sobie. Jeśli kto chce mieć, wrażenie nieskończoności, to dozna go tutaj. Głaz ten łączy, wiąże, nasycy harmonią, której ten świat w sobie nie ma.

Łapiąc historię za bary i serce przede wszystkim, sięgamy wzrokiem do Doliny Mięguszowieckiej. Tam ukazuje się nam Tatrzański Cmentarz Symboliczny pod Osterwą, którego projekt utworzenia wysunął w 1922 r. czeski malarz Otakar Stafl, a gdzie są upamiętnieni ci, którzy w Tatrach "stracili życie przez swą miłość do gór". W 1936 r. cmentarz był gotowy.

Na tle wysokogórskiego krajobrazu, wśród wielkich want, a także limb, świerków, kosodrzewiny postawiono stylową słowacką kaplicę. Naokoło niej, przy wijącej się ścieżce wznoszą się drewniane, rzeźbione krzyże, a w głązy wmurowane są tablice, upamiętniające liczne ofiary gór. Tatrzański Cmentarz Symboliczny pod Osterwą ma charakter międzynarodowy, upamiętnia ofiary gór różnej narodowości.

Jednakże w związku z utrudnionym dostępem do Doliny Miękusowieckiej, a przecież wyobraźnia ludzka musi oprzeć swój wzrok na czymś namacalnym, materialnym, bliskim – Jerzy Preisler nasz prezes PTT przywiozł do Poznania "skałę" tatrzańską.

Ta skała bardzo wiąże, zespala ludzi gór. Przybliżając nam same góry, pojedyncze szczyty, a nawet morenowe pagórki, przyciąga do siebie. Na chwilę, nieraz na jedną myśl, na wspomnienie, po prostu na spotkanie. Na spotkanie czy to z przyjaciółmi, czy tylko z symbolem majestatu gór, z przyrodą czy z samym sobą. Zawsze jest to spotkanie ważne, trącające strunami naszych uczuć, upodobań estetycznych i poruszające naszym sercem. Przede wszystkim jednak wspominamy i nie zapominamy o tych co już odeszli.

W Dniu Tatarnika – 16 grudnia uczcimy tych Wielkopolan, którzy nie wrócili z gór, a wszystko dla pamięci zmarłym, a żywym ku przestrodze.

Leszek Lesiczka

Sprawozdanie z działalności Oddziału PTT za okres 1996 roku.

W roku sprawozdawczym działalność Oddziału skupiała się na organizacji imprez turystycznych, prelekcji i spotkań członków.

Głównym jednak zadaniem Oddziału było przygotowanie i przeprowadzenie uroczystości związanych z 75 – leciem Oddziału.

Uroczystościom patronował Wojewoda Poznański dr Włodzimierz Łęcki. Gośćmi Jubileuszu byli: v–dyr TPN Stanisław Czubernat, Prezes ZG PTT Krzysztof Kabat, Prezes Korporacji PTTK Marian Chudy, kier. Schronisk z Młodej Hory – Józef Michlik, Hali Krupowej – Geniu Ogrodowicz i Prezes Oddziału Krakowskiego – Antek Dawidowicz.

Życzenia nadesłali Maciej Mischke, Ryszard Schram, Maciej Zaremba, Wojtek Gąsienica–Byrcyn.

W uroczystościach brała udział kapela góralska z Zakopanego pod batutą Władka Trebuni wraz z dziecięcym zespołem tanecznym. Zorganizowaliśmy wystawę malarstwa i gobelinów Bożeny Gąsienicy a także wystawę fotogramów górskich. Wydaliśmy jubileuszowy folder Oddziału , kolorowy folder "Malarstwo i gobeliny Bożeny Gąsienicy" oraz wybiliśmy medal pamiątkowy. Złożyliśmy kwiaty na Głazie Taterników na Poznańskiej Skalce oraz w Pożegowie zorganizowaliśmy wiatrę.

Z okazji jubileuszu wielu naszych członków zostało uhonorowanych odznaczeniami przyznanymi przez Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki.

Złote odznaki Zasłużonych dla Turystyki otrzymali: Jurek Preisler i Stach Siwek, srebrne – Halina Filarowska i Michał Preisler, brązowe Grzegorz Rachlewicz, Zenon Szymankiewicz, Tadeusz Przymuszała. Przyznano także 13 dysków.

Oddział zajmował się działalnością wydawniczą.

Wydaliśmy "Śpiewnik" w opracowaniu Romualda Grabiaka oraz "Jurkowe śpiewania i bajania" w opracowaniu Jurka Preislera.

Już 6 lat wydajemy "ŚWISTAKA" w nowej szacie i zmienionym składzie redakcyjnym: Czarnyszewicz Leszek, Lesiczka Leszek i Jurek Preisler.

Jurek Preisler wykonał reportaże na temat kolejki wąskotorowej w Bieszczadach i Kopuły Pilska.

W ramach działalności badawczej wykonaliśmy następujące prace.

Klub AKG Ornak pod wodzą Jurka Preislera przeprowadził badania socjologiczne na terenie TPN w Zakopanem w miesiącu wrześniu oraz dla Pracowni Turystyki w Poznaniu badania infrastruktury turystycznej na terenie Wielkopolski – w miesiącu listopadzie.

Działalność turystyczną rozwijaliśmy w oparciu o imprezy organizowane przez Oddział i poszczególne kluby:

Klub Hyrny – zorganizował wycieczki: w Bieszczady – Tatry – Góry Stołowe
Klub Dziabadło – zorganizował obozy narciarskie w Szczawnicy i na Hali
Krupowej oraz obozy letnie: Kajakowy na rzece Gwdzie, Rowerowy w Pilskim,
wędrownie w Tatrach, Ojcowie, Bieszczadach.

Oddział zorganizował wycieczki po Poznaniu, do Puszczy Zielonki i do Stężewa.
AKG Ornak zorganizował rajd do Obrzycka na czterech trasach.

W ramach Oddziału działają następujące sekcje:

- narciarska pod kierownictwem Andrzeja Wróza
- przewodnicka pod kierownictwem Michała Preislera
- górską pod kierownictwem Leszka Lesiczki
- naukowa pod kierownictwem Grzegorza Rachlewicza

W styczniu ukonstytuował się nowy Zarząd Oddziału w następującym składzie:

Prezes – Juliusz, Jerzy Preisler

Wiceprezes – Leszek Czarnyszewicz

Sekretarz – Helena Wika

Skarbnik – Halina Filarowska

Członkowie: Romuald Grabiak

Michał Preisler

Leszek Lesiczka

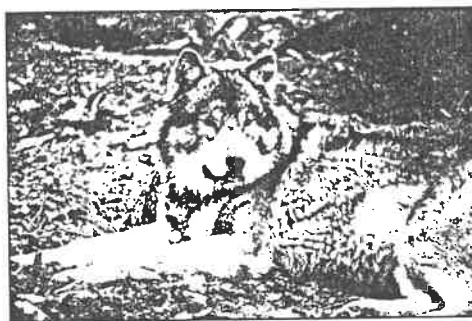
Zarząd odbył 15 posiedzeń i zorganizował 3 zebrania ogólne członków.

Pod koniec roku w dniu 16 grudnia, zgodnie z już ukształtowaną tradycją obchodziliśmy uroczyste Dzień Taternika, na program którego złożyły się: Msza Św., złożenie wieńców i zapalenie zniczy pod obeliskiem "Wielkopolanów którzy nie wrócili z gór" na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan, a zakończyliśmy całą imprezę opłatkami połączonym ze śpiewaniem kolęd.

Oddział na koniec roku liczy 137 członków.

Ochrona gatunkowa zwierząt, zwłaszcza gatunków zagrożonych wyginięciem, oparta w naszym kraju na przepisach Ustawy o Ochronie Przyrody z 1991 roku, zbieżna jest ze strategicznymi celami światowej ochrony przyrody, którymi są: zachowanie bioróżnorodności, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i ekosystemów, utrzymanie procesów ekologicznych, przywracanie do właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

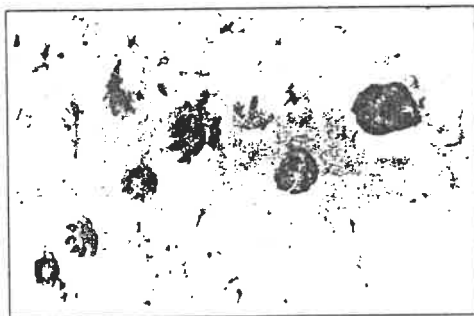
Pojęcie ochrony gatunkowej jest szeroko znane i na ogół akceptowane przez społeczeństwo. Coraz większe zainteresowanie budzi zwłaszcza ochrona tak zwanych gatunków kluczowych, które silniej niż pozostałe, wpływają na funkcjonowanie całego ekosystemu i od których zależy obecność innych zwierząt w środowisku. Do takich, bez wątpienia, należą duże drapieżniki, a wśród nich wilk (*Canis lupus*). Ponieważ duże drapieżniki wymagają do swego życia znacznych arealów, dlatego objęcie ich bezwzględna ochroną wymaga jednocześnie zabezpieczenia rozległych obszarów o prawidłowej strukturze krajobrazu, z zachowanymi w możliwie nienaruszonym stanie ekosystemami. Znajdujące się na szczycie piramidy troficznej duże drapieżniki kształtują liczebność i strukturę populacji swoich ofiar. Dlatego nawet niewielkie wahania liczebności populacji drapieżników wywołują zdecydowanie większe zmiany w kontrolowanych przez nie populacjach ofiar. Ochrona dużych drapieżników, w tym wilka, ma więc głęboki sens biologiczny. Ochrona wilka dotyczy bowiem nie tylko ochrony samego gatunku, ale obejmuje zachowanie określonych typów środowisk naturalnych i ochronę znacznych obszarów, których zwierzęta te potrzebują do swego życia.

Wilk (*Canis lupus*).

Fot. A.K

Wilki od kilkunastu lat zaczynają ponownie, aczkolwiek powoli, rozszerzać zasięg występowania w naszym kraju. W okresie lekkich, szczególnie bezśnieżnych zim, utrudniających myśliwym i kłusownikom tropienie i odstrzał wilków, zwierzęta te powracają na obszary, z których zostały wyparte przez człowieka. Na zachód od Wisły ich główną, wręcz historyczną już ostoją, jest Puszcza Notecka, będąca jednolitym masywem leśnym o długości 120 km i szerokości od 20 do 30 km. Jeszcze w 1988 roku populacja wilków w Puszczy Noteckiej liczyła około 18 osobników. Według oficjalnych danych, podczas 10 sezonów łowieckich (lata 1980-1990), odstrzelono tam 11 wilków. W omawianym dziesięcioleciu miały w Puszczy Noteckiej miejsce udokumentowane przypadki wybierania młodych wilków z gniazda. O rzeczywistych rozmiarach zabijania wilków niech świadczy fakt, że tylko w jednym sezonie łowieckim 1990/1991 odstrzelonych tam zostało około 10 wilków. Populacja tego zwierzęcia na tym terenie zmniejszyła się obecnie do zaledwie kilku osobników, a część wilków z Puszczy przeniosła się na północ, do lasów województwa piłskiego, gdzie kształtuje się powoli naturalna mikropopulacja. Dalszy jej rozwój uzależniony jest od działalności człowieka.

Ślady wilka na śniegu.

Fot. A.K.

Rejestrowany powolny powrót wilka na zachód Polski, przy nasilającej się presji łowieckiej i wzrastającym prześladowaniu przez kłusowników, wymaga podjęcia natychmiastowych, radykalnych działań zapobiegających eksterminacji tego zwierzęcia. W oparciu o wniosek przedłożony przez autorów tego artykułu za pośrednictwem Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, którym był wówczas prof. Krzysztof Kasprzak, Wojewoda Poznański dr Włodzimierz Łęcki uznał wilka za gatunek podlegający pełnej, całorocznej ochronie na obszarze naszego województwa. Ten akt prawny opublikowany został dnia 14 kwietnia 1992 roku w rozporządzeniu wojewody nr 2/92. Warto zaznaczyć, że rozporządzenie to było pierwszym w całej Polsce i Europie aktem prawnym obejmującym pełną ochroną wilka tam, gdzie on występował.

Podjęliśmy działania w kierunku objęcia wilka całoroczną ochroną w dalszych województwach zachodniej Polski. W sukurs naszym działaniom ochronnym przyszedł mgr inż. Paweł Przychodniak, który w 1992 roku zabronił odstrzału wilków w administrowanym przez siebie Nadleśnictwie Sarbia (woj. piłskie), stanowiącym obwód dewizowy, przede wszystkim dla myśliwych z Niemiec. Działania zainspirowane w województwie poznańskim i rozszerzone o akty prawne w formie rozporządzeń wojewodów większości województw Polski znalazły w rezultacie swe odbicie w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, które bierze pod ochronę wilka na obszarze 46 województw. Wyjątek stanowią województwa: przemyskie, suwalskie i krośnieńskie. Na tych trzech terenach wilk jest zwierzęciem łownym na mocy innych rozporządzeń ministra. Jednak wojewodowie województwa przemyskiego i suwalskiego, na mocy uprawnień przysługujących im z tytułu Ustawy o Ochronie Przyrody z 16 października 1991 roku, objęli wilka całoroczną ochroną prawną. Niestety, do dziś nie skorzystał z takich uprawnień wojewoda krośnieński, w którego rękach znajduje się trzon populacji wilka w Polsce. Los tego gatunku uzależniony jest więc w Polsce od jednego podpisu jednego człowieka. Los wilka w Europie Zachodniej, dokąd usiłują się przedostać wilki z naszego kraju, uzależniony jest od naszej świadomości i naszej odpowiedzialności wobec przyrody i przyszłych pokoleń. Czas więc wykonać kolejny krok i objąć ochroną gatunek zagrożony w skali nie tylko Europy, ale i Świata.

Wilk jako gatunek podlega Konwencji Waszyngtońskiej, do której Polska przystąpiła w roku 1990, oraz Konwencji Berneńskiej. Ochrona wilka w Polsce nie jest więc prywatną sprawą Polaków.

Andrzej Bereszyński, Tadeusz Mizera, Jacek Włockowski

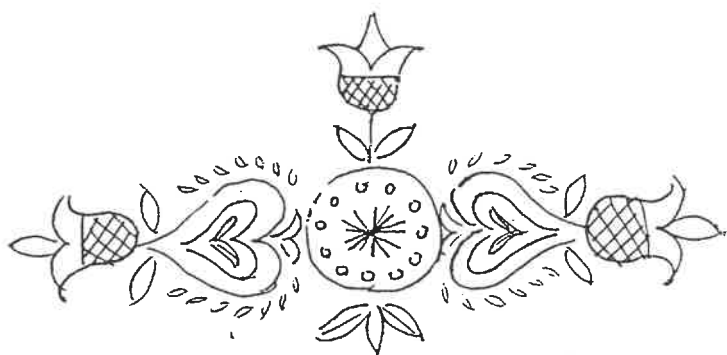
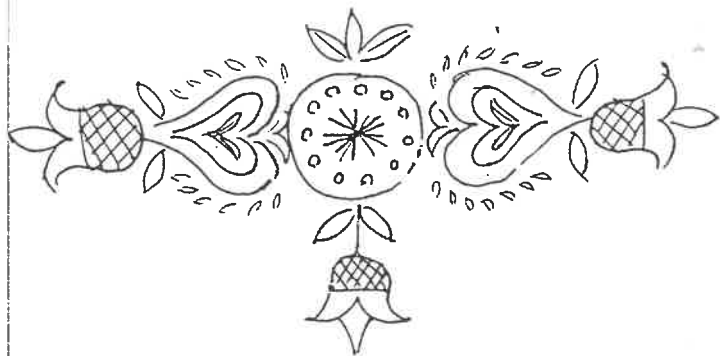
Polowac tatrzański. Rys. Bożena Gąsienica Byrcyn'

TATRY

KASPROWY WIERCH

Fot. Wiesław Siarzewski

Redaguje kolegium w składzie:
 Juliusz Jerzy PREISLER
 Leszek CZARNYSZEWICZ
 Leszek LESICZKA